

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ugarske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuge dežele toliko več, kolikor poštnina znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne peti-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vratajo. — Uredništvo in upravljenstvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravljenstvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravljenstvo pa s Kongresnega trga št. 12.

Telefon št. 34.

Konsumna društva.

„Cerkev ni niti poklicana niti sposobna, na posveten način uplivati na posvetne stvari. Njen poklic ni, služiti meču, niti meč v roke vzeti. Njeni služabniki igrajo slabo vlogo, naj že nastopajo kot „črni biriči“ ali „črni gospodarji“ države. Cerkev tudi nima sama rešiti „socijalnega vprašanja in se ne sme postavljati niti h koritu kapitala niti v vrste delavskih batalijonov“ . . . Tako sodbo je izrekel jako objektivni Schäffle, duša nekdanjega Hohenwartovega ministerstva in gotovo najobjektivnejši sociolog, kateri nikdar ni tajil velekega pomena verstva za vse človeško življenje.

Vsaka Schäfflejeva beseda je resnična. Vsako potruje zgodovina s tisoči izgledov in zgodovina kaže tudi, kako pogubonosen postane upliv cerkve, zanjo samo in za vse človeštvoto, ako prekoraci svoj naravnih delokrog in poskuša na posveten način uplivati na posvetne zadeve.

V nas je cerkev pod vodstvom bivšega škofa Missie popolnoma pustila v nemar svoj naravni poklic in se s pravim fanatizmom oprijela uloge črnih biričev in črnih gospodarjev sveta ter se v utrditev svojega gospodstva lotila tudi rešitve socijalnega vprašanja, dasi je na naši slovenski zemlji samo jeden sam veliki kapitalist — mrtva roka.

Socijalno delovanje katoliške duhovščine in njenih zaveznikov traja že dobro desetletje, a jedini uspeh tega gibanja je organizacija, katera vodi v socijalizem. Krožila so gorovja in rodila — konsumna društva.

„Slovenec“ je nedavno tega priznal, da je njegova stranka ustanovila konsumna društva iz političnega sovraštva proti liberalno mislečemu trgovstvu, in samo radi lepšega še dodal, da je ž njimi hotela rešiti kmetsko ljudstvo oderušta, kateremu je bilo ponekod izpostavljeno.

Borba proti oderuštu je bila pač samo izgovor. Trgovski in obrtni stan sto-

jita sploh na slabih nogah in moreta izhajati samo z naporom vseh sil. Zlasti na deželi, kjer je konkurenca mej trgovci velikanska že vsled tega, ker jih je vsaj za tretjino preveč, mora trgovec dajati svoje blago kar možno po ceni, ako hoče imeti sploh kaj prometa in ak hoče vsaj toliko zaslužiti, da revno prezivi sebe in svoje. O oderuštu torej ni možno dosti govoriti, oderušto malega trgovca je samo fraza, s katero se je okitil in olepel pravi namen te organizacije: uničiti slovenski trgovski stan iz političnega sovraštva, maščevati se mu na nekrščanski način, ker svojega tlinika ne ukoni črnemu berištu in črnemu gospodstvu.

Da je katoliški list, duhovniški list tako nemoralen namen naravnost priznal, da smatra tako flagrantno nemoralnost za dopustno, to svedoči, kako v nekaterih katoliških krogih vlada prepričanje, da namen posvečuje vsako sredstvo.

Duhovnik dr. Krek je spoznal, kako nevarno in nečastno za katoliško cerkev je „Slovenčovo“ priznanje, da so se konsumna društva ustanovila iz nemoralnega in nekrščanskega razloga, maščevalnosti, in oglasil se je s člankom, v katerem je poskušal utajiti, kar je bil „Slovenec“ poprej priznal, ter prepričati čitatelje, da dr. Šušteršič ni govoril resnice, in da so se konsumna društva ustanovila kot začetek splošne socijalne reforme na zadružnem načelu.

Morda je dr. Krek prepričan, da je temu res tako. Ali dr. Krek je samo agitator in nekoliko zmeden socijalnopolitičen teoretik, ki še ni ustanovil ne jednega konsumnega društva, in zato njegovo mnenje ne pride dosti v poštev, saj se je moral pod svoj članek celo podpisati s polnim imenom, iz česar sklepamo, da se „Slovenčovo“ uredništvo ne strinja z njim. Kar je konsumnih društev na Kranjskem, vsem je oče v vrhovni vodja dr. Šušteršič in on, o katerem se ve, da piše razpredelek „Narodno gospodarstvo“ v „Slovencu“, ve vsekakdo bolje, kakor dr. Krek, čemu in z katerih nagibov je ustanovil konsumna dru-

štva, on ve, da v nas na kmetih nimajo tistega gospodarskega pomena, kakor ga imajo konsumna društva industrijskih delavcev, in on tudi ve, da kmet ni oškodovan in prikrajšan kot konsument, nego kot producent in je zategadelj naravnost priznal, zakaj je ustanovil konsumna društva.

Uspehi dosedanjih konsumnih društev so povsem isti, katere je katoliška stranka nameravala doseči. V socijalnem in v gospodarskem oziru niso koristila čisto nič, pač pa so spravila v nevarnost mnogo eksistenc, vzela delavnim in poštenim ljudem pošteno zasluzeni kruh, oškodovala svoje člene in naredila prepir in sovraštvo, koder je prej vladalo porazumljenje in mir.

Duhovščina, ki vodi konsumna društva in v njih reprezentuje kapitalističnega podjetnika, je kriva, da se členi teh društev čez mero zadolžujejo. Pri nekaterih društvih imajo členi neomejen kredit in ga tudi izrabljajo, pri drugih pa se zahteva plačilo v gotovini, in se kmet sili, da dela dolgove v duhovniški posojilnici, ki tako tudi nekaj zasluži, tako da ima kapitalist dvojen dobiček. Kmet je v tistih krajih, koder so konsumna društva in duhovniške posojilnice, sedaj dosti bolj zadolžen, kakor je bil poprej, ko je imel pri trgovcu zmeren kredit in ni od dolga skoro nikdar plačal obresti.

Konsumnim društvom je konkurenčni boj proti trgovcem in obrtnikom olajšan že vsled tega, ker morata trgovec in obrtnik plačevati vsakovrstne velike davke in davščine, dočim konsumna društva skoro nič ne plačujejo in uživajo vsakovrstne beneficije. A vzhod temu oškodujejo še svoje lastne člene s slabom mero in vago, in s tem, da jim prodajajo slabše, od židov dobljeno blago. Petjet se v teh konsumnih društvih prodaja kot pristno vino in to iz Tirolske dobljeni petjet, dočim domači vinogradnik svojega pridelka ne more spraviti v denar. Kmetom obetajo se umetna gnojila po nižji ceni, nego jih daje v velikih množinah kupujoča in brez dobička delujoča kmetijska družba, dočim jih morajo v istini kmetje

dražje plačevati, kakor jih daje kmetijska družba.

Še večja, nego je materialna škoda, katero provzročajo konsumna društva, pa je moralna škoda. Konsumna društva so postala zavodi za sistematično demoralizovanje ljudstva. Dočim zapre gostilničar svojo krčmo ob določeni uri, se v konsumnih društvih pijačuje cele noči, in se poleg petjota ponekod toči celo žganje, da kmet čim prej povsem propade.

Duhovniki so postali kramarji, ki delajo pijancem družbo in ki zalazujojo ljudi celo pod streho ter jih nagovarjajo, naj postanejo odjemalcji njihovih društev. Razloček med altarjem in trgovskim pudrom je skorod izginil, in ker se še z lece mesto lepih naukov čuje samo še trivijalno zabavljanje, vidimo povsod, koder se je duhovščina odčutila svojemu poklicu ter posegla v politične in gospodarske zadeve, veliko sovraštvo in prepirov, veliko piganosti in nemoralnosti, zlasti pa še tam, kjer hoče duhovščina služiti dvema gospodoma, cerkvi in bogu Merkurju.

Pogubljive posledice skrajno nemoralnega boja, ki ga vodi duhovščina proti trgovskemu in obrtnemu stanu, se za cerkev in vero pojavijo še v prihodnosti. Zdaj vidimo drug uspeh konsumnih društev: škodo katero delajo trgovcem in obrtnikom, in materialno in moralno škodo, katero delajo svojim členom.

S samimi papirnatimi protesti proti temu počenjanju se nič ne opravi. Klerikalna stranka se ne meni za določbo spravne pogodbe, in zato je čas, da se začne večja in izdatnejša akcija proti pogubnemu uplivu konsumnih društev.

Taka akcija pa je potrebna toliko bolj, ker kranjska deželna vlada ne izpolnjuje svoje dolžnosti napram konsumnim društvom in s svojo pasivnostjo omogočuje flagrantno kršenje veljavnih zakonov. Evo dokaza!

Notorična istina je, da se v konsumnih društvih na veliko škodo domačega vinogradništva toči tirolski petjet. Po veljavnih

LISTEK.

Novosti dunajskih gledališč.

Ljubljanskemu širšemu občinstvu se pogosto očita, da ima smisel le za neslane, literarno ničvredne burke. Isto se more reči tudi o Dunajčanih. Največji uspeh je onesel Raimundovemu gledališču ves čas njegovega obstanka tudi Ljubljancam dobro znani „Brat Martin“, nemško narodno gledališče pa je imelo zadnji dve leti največje uspehe z znamenim „Petrom Smolu“ in letos z burko „Pri belem konjiču“.

Blumenthal in Kadelburg sta znana firma za nične šaloigre in burke, s katerimi zlagata leto za leto nemške odre, in s katerimi se obično pridobiva mnogo finančnega uspeha. „Pri belem konjiču“ je brez dvoma jeden slabjeih izdelkov te fabrike. Poleg redkih dobrih situacij in dovitipov prinaša igra celo vrsto znanih bedastih dovitipov in starih „Kalauerjev“. Ne motim se, ako trdim, da je pridobil igri uspeh Girardi, ki pa kot zaljubljen natakar le prerad zaide v svoj stari greh, pretiravanje.

V gostilni „pri belem konjiču“ ob krasnem solnograškem jezeru, v priljubljenem letovišču, se snideo razni Berolini. Tu se razvijajo ljubavne spletke in se zavriši dejanje kar s tremi porokami. Značaji so bolj konstruirani nego resnični. Najbolj

se to pozna pri krčmarici, vdovi, ki ljubi gosta advokata, a poda roko preziranemu natakarju, češ: „Ako žena ne dobi moža, katerega si želi, vzame tistega, katerega dobi.“

Gotovo najinteresantnejša od letošnjih uprizoritev v nemškem ljudskem gledališču je bila Halbejeva „Mati z emlja“, ta od mnogih strani toliko hvaljena igra, ki pa je tu malo da ne — propadla. In vendar te osode ni zaslužila. Res, da sta glavna značaja risana skrajno neverjetno. Mož, ki je pravcata marioneta v rokah svoje soprote, je zoperin in zaničevanja vreden; in tudi žena, emancipiranka, visoko izobražena — ter poleg tega vendar tako brezsrečna, netaktna in lehkomišljena, — je risana vse preveč nenaravno, da bi si prizorila naše simpatije. Tem izbornejšje je pogojen bahačasti, pijačajoči pruski graščak, in z le prevelikim verizmom je naslikana vsa hinnavska, pijana družba o priliki mrtvaške pojedine.

Po očetovi smrti vrne se zavrženi sin s soprogo na svoj dom; tu vidi v nesrečni graščakinji svojo ljubljenko izza mladosti. Vse njegovo nesrečno dosedanje življenje mu stopi živo pred oči; ločiti se hoče od svoje žene in zdržati z ljubljenko, v kateri se znova obudi staral ljubezen. A žena, ki mu je dotlej zabranjevala vsak čin ljužnivosti in nežnosti, ga noče osvoboditi;

— da ga lažje vnovič naj se prikrene, odslovi celo hišnega prijatelja, ki je dotele zakonca spremilj kat senca. Zaman. Ker ne moreta na novo združena detinska prijatelja živeti skupaj pred svetom, skleneta, da se povrneta k „materi zemlji“.

Igra sama nima le v značajih, temveč tudi v dejanju marsikaj temnega in skrivnostnega, marsikaj, kar vabi v razmišljanje, predno smo si na jasnem s pisatevijem namenom. Morda i to odvrača množico ter prouzroča, da igra ne ugaja. Saj celo najdovršnejše Ibsenove drame vsled mistike, ki se pojavlja pri večini njih, ne uspevajo prav, dasi zanimajo pri vsaki novi uprizoritvi.

Neuspeh te igre, veliki uspeh „belega konjiča“ priča, da se mnogi obiskovalci dunajskih gledališč zadovoljijo s publico zavavo, ki jim veselo prežene par ur po dnevnom delu, da v gledališču bolj isčejo razvedrilu, nego umetniškega užitka. Seveda mika razvedrilo le nekoliko časa.

Burke, ki so pred leti imele velikanski uspeh, so danes za Kotzebu skoro nikjer nikdo ne zmeni, dočim zadnja klub drugačni, moderni smeri še vedno kot klasična navdušujeta gledalce in slušalce, tako tudi sedaj ni prestrogo obsojati naših gledališčnih obiskovalcev, katerim neslanosti in skrupulja bolj ugajajo kakor umetniška dela resnih poetov. Novejše burke kažejo navzlic vsemu napredek, in to bodi tudi strogemu kritiku tolažba!

Herman Bahr, katerega nekateri proslavljajo kot dušo in vodjo moderne dunajsko literarnega naraščaja, katerega pa drugi prokljinajo kot literarnega šarlata ter mu ne priznavajo drugega nego samoljubnost in domišljavost, se je že parkrat, a brez prave sreče, poskušal na odru. Njegova zadnja drama, „Star“, pa ne vspeva le na pozorišču dunajskoga ljudskega gledališča, temveč je tudi v Berolinu dosegla le uspeh.

„Star“, to je glavna oseba pri gledališču, poleg katere so vse druge neznačne; tak „star“ je v igri slavna tragedinja, katere ne zadovoljijo vsi uspehi, vsa oboževanja, vsa ljubezenska znanja, nego hrepenci po sreči prave ljubezni, katero pa uživajo le neznačne, uboge žene. Junakinja se seznanji z mladim avtorjem sramotno prapadle igre. Mal uradnik na pošti je, a želi si ven iz jednolične vsakdanosti v poklicu svojem, hrepenci po slavi pisateljevi.

zakonih treba za točenje petjota imeti posebno koncesijo in mora biti v dotednih lokalih to na vidnem mestu nabito. Na celiem Kranjskem nima ne jedno konsumno društvo koncesije za točenje petjota, ne jedno nima nabitega naznanila, da toči poluvino, a v vseh se toči tirolski petjot. Deželna vlada ve vse to prav dobro. Povedano ji je bilo že neštevilnokrat v časopisih, povedali ji je to lani poslanec Perdan s posebno interpelacijo v deželnem zboru, a vzlič temu ne stori ničesar, dasi je bila na to svojo dolžnost še posebej opozorjena od strani ministerstva.

Poljedelski minister, baron Kast je namreč v poslanski zbornici dne 26. aprila 1898. l., torej pred devetimi meseci izrecno priznal, da se s kupčevanjem s petjotom dela nelodalna in škodljiva konkurenca poštem vinogradnikom, ter je uradoma izjavil: Poljedelsko ministerstvo je tem razmeram posvetilo največjo pozornost in je dogovorno s prizadetimi ministerstvi o petovanju deželnim oblastvom ukazalo, odločno postopati proti nedovoljenemu izdelovanju poluvina in umetnega vina ter proti trgovini s temi pijadiami na podlagi zakona z dne 21. junija 1880 drž. zak. št. 120, in z zadovoljstvom je konstatovati, da ti ukazi niso ostali brez dobrih uspehov. V tem je zakon z dne 16. januvarja 1896 drž. zak. št. 89 ex 1897 o prometu z živilo stopil v veljavo in sicer 13. oktobra 1897. Pošteno vinogradništvo in poštena trgovina je dobila s tem večje varstvo, ker tudi promet z vinom oziroma z umetnim vinom in poluvinom spada pod ta zakon, in torej dotednim prestopkom ne grozi več samo obrtnooblastvena kazenska po § 5. zakona z dne 21. junija 1880 drž. zak. št. 120, ampak dosti občutnejša sodnijska kazenska po zakonu o živilih.

Pošteno vinogradništvo in poštena trgovina na Kranjskem tega oblastvenega varstva prav nič ne čutita. V nas ni nikjer videti „dobrih uspehov“, o katerih je minister govoril, v nas vidimo samo to, da deželna vlada vzlič veljavnim zakonom in vzlič opetovanjem ukazom neče napram konsumnim društvom ničesar storiti in se ne upre njihovemu kršenju zakona.

Dolenjeavstrijski deželni zbor se je lani pritožil radi trgovine s petjotom in namestnik je obljubil odpomoč. Dolenjeavstrijski namestnik je svojo obljubo izpolnil, kar mu priznavajo tudi njegovi nasprotniki, naš baron Hein pa je gluh in slep za vse pritožbe, prav kakor da se svojih dobrih prijateljev boji.

V očigled temu je treba krepke akcije proti konsumnim društvom, treba je protiorganizacije in da se ta začne, bi bilo najbolje, da se skliče shod kranjskih trgovcev, obrtnikov in morda tudi vinogradnikov v Ljubljano, kjer naj se doseže združenje glede nadaljnih korakov.

Obema se vzбудi ljubezen, ki seveda ne more biti trajna.

Ubogo malo je dejanja v igri, in še to ni novo. Kljub temu zanima igra in to deloma vsled izborne karakteristike oseb, deloma vsled smele dikcije.

Z malo črtami ti stoji kakor plastičen kip vsake osebe pred očmi. V karakteristikah leži glavna moč te Bahrove igre. A tudi v dikciji!

Malokdaj še so se čule raz oder tako semele, polemične besede. Kako se označijo „kritiki“, kako se govoriti o okusu publike. Kdo odloča upeh igre? Oni plešasti, napol bebasti bogataši v prvih vrstah, ki sodijo delo le po tem, kakoršne volje da so. Kakoršno je bilo kosilo, kakor se jim je obnesla kupčija na borzi, taka je tudi njih sodba. Danes ploskajo, a ne vedo zakaj, jutri pa sikajo, in zopet ne vedo zakaj. — In kritiki? Kdor se jim bolj klanja, kdor jih bolje plača, ta žanje njihovo hvalo.

Bahr je podal s to igro sliko polno življenja, sliko iz gledaliških krogov, v katerih je dobro znan, in v igri je načrtao marsikakega znanca. Slika je, dasi sem ter tje nekoliko pretirana, vendar posneta po realnosti. Zato je dosegla toli lep uspeh.

Ali bi jo priporočal za naš oder? Težko, da bi pri nas prav uspela? Naše občinstvo ne pozna predstavljenih velikomestnih odnošajev, zato bi igra bila sicer zanimiva, a morda bi vzbudila očitanje, da „pohujuje“! — —

Potrebo tacega sestanka in dogovora uvidevajo interesentje v raznih krajih. Iridijski trgovci in obrtniki so imeli že shod, na katerem so protestovali proti počenjanju katoliške stranke in poslali posebno deputacijo h gosp. knezošku, a deputacija je dobila odgovor, s katerim ni bila zadovoljna.

Omenjena akcija je toli potrebnejša, ker se kaže, da duhovščina sploh ne sluša svojega knezošku, vsaj v Trnovem in v Metliki neče upoštevati njegovih nasvetov, in torej trgovci in obrtniki ne smejo od merodajne cerkvene strani pritakovati nobene pomoči, nego so nakazani sami nase. Svojo eksistence pa morejo ubraniti samo, če postopajo složno, dogovorno in energično. Prvi korak bodi občen shod — rodil bo gotovo sadu, toliko bolj, ker merodajni vladni krog si sami priznavajo potrebo, premeniti zakon o pridobitvenih zadrgah, ker uvidevajo, da mora ta zakon sčasoma uničiti vse manjše samostojne ekstinctence in da dela pot komunizmu.

V Ljubljani, 28. januvarja.

Vse proti spravi.

Da so Mladočehi proti spravi z Nemci, da se Poljaki nočejo mešati v spravno akcijo, ter da si tudi Slovenci ne želé kake sprave mej Nemci in Čehi, je znano. Sedaj pa so vrgli tudi Nemci kriko raz obraz ter so pokazali, kakšni so jim bili nameni, ko so govorili in pisarili o spravi. „Neues Wiener Tagblatt“ glasilo ustavovernega veleposestništva, je prinesel pojasnilo, ki je menda iz peresa grofa Stürgkha. To pojasnilo pravi, da se gre sedaj prav za prav le za veliko predvprašanje (Vorfrage): kako dolgo hočejo v Avstriji vladati še brez Nemcov? Samo če se konča sedanji zistem, se bodo Nemci hoteli pogajati, sicer pa ne. Z malimi dovolitvicami in s polovičnimi naredbicami se Nemci več ne zadovolj. Nemški veleposestniki torej zahtevajo, da postane vlada čisto nemška, in grof Stürgkh mora postati seveda tudi minister! — „Deutsche Zeitung“ poroča, da so sprejele nemške opozicionalne stranke stališče nemške narodne stranke za svoje. Ta stranka pa zahteva najprej odpravo vseh jezikovnih naredb in odpravo sedanjega ministerstva. „Deut. Volksblatt“ pravi, da nemškim opozicionalnim strankam sploh ni za spravo, nego le za nacionalnopolitično konsolidiranje strank. Za češke predloge bo imela levica samo negativen odgovor.

Nemški program.

Na konferenci nemških zaupnih mož se je sklenilo, da se napravi skupni nemški program tako, da se izvolijo za posamezne dežele poročevalci, ki stopijo — vsak za-se — v zvezo z ondotnimi nemškimi zaupniki. Vsak referent izroči svoje poročilo plenarni konferenci v presojo. Program je izdelati brez ozira na spravno akcijo!

Krisa na Ogerskem.

Del ogerske opozicije zahteva, da mora Banffy odstopiti, sicer ne dovoli nobenega provizorija. Liberalna stranka tega noče pristati, zato misli pl. Szell že na to, da položi svojo zaupno misijo zopet kroni nazaj. Vendar še ni izgubljeno vsako upanje, ker vlada upa, da se radikalci morda vendar še udado. Banffy je itak le še po imenu ministerski predsednik.

Razorjevanje.

Angleško časopisje piše porogljivo o carjevem razorjevalnem predlogu, češ Rusija bi morala začeti z razroženjem, ako ji je resno s svojim predlogom. Vladni „Journal de St. Petersbourg“ zavrača te nespametne opazke, češ dokler druge vlasti ne nehajo pomnoževati svojih vojsk in vojnih sredstev, toliko časa Rusija ne more svojih čet zmanjšati. Rusija želi, da se oboroževanje ustavi in omeji, kar bo na korist z davki preobloženim narodom in svetovni kulturi. Nadejati se je zato, da se vse težave premagajo, ter se doseže carjev smoter.

Vstaši na Kubi in Filipinih.

Amerikancem so prinesle minole zmage same sitnosti. Na Filipinih ima vstaški Aguinaldo pripravljenih 30.000 mož, da se sprijemo z Amerikanci za svobodo svoje domovine, na Kubi pa je od mrtvih vstal vstaški vodja Gomez ter zbral vse vstaške tropce v jedno vojsko, ki se utabori v pokrajini Santa Clara ter bo od tod vznemirila Havano. Mnogo na Kubi rojenih, po

zadnji vojni brezposelnih španskih častnikov je prestopilo v vstaško armado. Amerikanci bodo imeli torej šemnog posla in veliko stroškov, da bodo imeli mir v svoji državi. Španci jim to seveda od srca privoščijo ter spletkarjo kjer morejo.

Dopisi.

Z lga, 25. januvarja. (Naše konsumno društvo) „Slovenski Narod“ je že poročal, da so klerikalci osrečili tudi našo ubogo vas z najmodernišo svojo iznajdbo, s konsumnim društvom „Slovenec“ je odgovoril na to, da „Sl. Narod“ zopet grdo laže, ker dr. Mauring nikakor ni ustavil konsumnega društva, nego le gospodarsko kmetijsko društvo. Star dočit, radi katerega pa se ne smeje nihče več!

Naše konsumno društvo se je ustanovilo pod pokroviteljstvom dr. Kreka, in Izanci so menda mislili, da bodo v društvu dobivali vino na pol, žganje pa čisto zastonj, da bodo delili blago zvrhom na kredo in da bodo poleg tega za odjemalce brane brezplačno še maše. Zategadelj pa so se naši nepodručni ljudje kar trumoma vpišovali v konsumno društvo, ki naj jim pomeje iz dolgov in revščine. Le malo mož je spoznalo takoj, kakšen namen imajo naši klerikalci, ki bi radi uničili, kakor drugod, tudi pri nas neodvisne trgovce in krčmarje, kateri itak zdihajojo radi preveleikega števila in radi mejsebojne konkurence. Na Iglu je bilo že doslej dvakrat preveč gostiln in prodajalnic, zato pa ne vspeva — razen jedne ali dveh — nobena. In vendar se je zdele klerikalcem potrebno, da ustanove še jedno gostilno, kjer se toči slabo vino in žganje, da napravijo še jedno prodajalnico več. Razburjenje mej našimi trgovci in gostilničarji je bilo spočetka zategadelj veliko, a sedaj — po kratkih tednih — se ljudem že odpirajo oči. Konsumno društvo ima namreč sicer par krajcarjev cenejše, zato pa mnogo slabše blago, in mera je vedno kolikor mogoče pičla. Trgovci so svoje cene znižali ter sedaj prav veselno konkurirajo z društvom. Ljudje spoznavajo, da so šli klerikalcem na led, zato pa zapuščajo polagoma drug za drugim kaplanovo društvo. Značilno je za društvo najbolj to, da noče biti niti župnik odjemalec konsumnega društva, ker vé, da imajo naši trgovci poštnejše in solidnejše blago! Dr. Mauring se sedaj na vso moč trudi, da reši svojo potapljačo se ladijo. Ves svoj prosti čas prebije v prostorih konsumnega društva. Za prodajalno mizo stoji se prepričano razgovarja z odjemalcem in včasih tudi sam postreže, zlasti če pride v prodajalno kako lepo kmetsko deklé. Pomislite, doktor svetega pisma igra vlogo natakarja in komija! Kaj tacega premore menda samo Ig! — Značilno za tega gospoda je tudi aféra, katero je imel pred kratkim z nekim tukajšnjim trgovcem. Ta mož je po ustanovitvi konsumnega društva povedal kapelanu Mauringu prav brezobzirno svoje polno mnenje. Dr. Mauring je šel trgovca nemudoma tožit, in trgovca, ki je v razburjenosti zinil nekaj osebnih žaljenj, je bil seveda obsojen. Plačati je moral 20 gld. Neko noč po obsodbi pa je prišel dr. Mauring trkat k trgovcu, in ko mu je trgovec odpril, prosil ga je dr. Mauring, naj pozabi kar se je mej njima zgodilo in naj bodeta zopet dobra! Črez nekaj dni na to pa je bila na dr. Mauringu rekurz prva sodba ovržena, in trgovec je moral plačati poleg sodnih stroškov še novih 20 gld. Taki značaji so naši razširjevalci miru, sprave in ljubezni! — Dr. Mauring ni postal kanonik, ker je imel bajé pre malo zaslug za katoliško stvar; s konsumnim društvom, z uničenjem domačih trgovcev in gostilničarjev in s toženjem pa bi si jih menda rad pridobil! Da bi se to le kmalu zgodilo, da zapusti čim preje naš vas, ž njim pa naj gresta še sovraštvo in razpor, ki vladata sedaj mej namradi njega!

Iz goriških učiteljskih krogov, 26. januvarja. Na moj dopis v „Slov. Narodu“ pravi „Soča“, da slovenskim poslancem ni znan, da bi bili italijanski poslanci voljni učiteljem zboljšati plače. Temu moram odločno ugovarjati, kajti učitelji smo onovest doznaли o slovenskih in ne od italijanskih poslancev, kakor misli „Soča“. Ako bi bilo potrebno, postrežemo tudi z imeni „Soča“ pa smem že prositi, da to pojasnilo prijavi,

da ne bodo mislili njeni čitatelji, da si take vesti učitelji sami izmišljajo. Kar se dostaja sodelovanja italijanskih poslancev v deželnem zboru, opomniti je, da niso brezpojno nasproti.

Mi, učitelji smo zato, da se jim omogoči sodelovanje, ako mislijo resno omenjeni svoj sklep izvršiti s pomočjo slovenskih poslancev, ter nam, učiteljem tako pomagati do boljših plač. Potem pa naj naši poslanci le zopet z vso odločnostjo pričnejo bo za deželni šolski zalog, da pomagajo davkoplačevalcem. Ako nam dojde pomoč od katere druge strani, tudi prav. Tako n. pr. naj bi pomagali poslanci dobiti pomoč od vlade, ki je itak voljna, prispetati k deželnemu šolskemu zalogu. Ono sveto naj podeli slovenskim trem okrajem (Italijani ne marajo vladne podpore!), pa bo pomagano. Dolžnost bi pa bila tudi okrajnih šolskih svetov, da pojasnijo vladu našo „mizerijo“ in tudi svojo. Oni imajo pravico in dolžnost govoriti. Učiteljski zastopniki v okrajnih šolskih svetih, poskušajte!

Poziv.

Leta 1900 otvori se v Parizu velikanska svetovna razstava.

Odkar svet stoji, se nikdar ni v enem stoletju znašlo toliko novih znajdb, se ni izvršilo toliko umotvorov, in vednost toliko napredovala, kot v sedanjem stoletju. Parni stroj je omogočil promet na morju in na suhem in najbolj oddaljene narode drugega drugemu približal. Elektrika pokorno služi človeku, opravlja taho in mirno najtežja dela, razsvetljuje temo, prinaša glas prijateljev iz daljnjih krajev na naše uho. Brzovarna žica obsega vso zemljo in razne novosti prinaša od enega konca sveta do drugega. Daljnogled in drobnogled sta prodria globoko v skrivnosti narave; kemija nam kaže sestav raznih snov in premnoga zagonetk nam je postal očitih. Brezstevilno tovarn izdeluje najbolj mnogovrstne izdelke ter jih oddaja človeku v porabo. Karkoli je človeški um v teku časa novega znašel, skritega odkril, temnega pojasnil, vse to se nam kaže na svetovni razstavi.

Svetovna razstava nam kaže napredek posameznih narodov, njihove izdelke in napeljuje druge narode k tekmovanju. Ona proučava posameznika o skupnem napredku, o čemur bi se človek na drug način nikakor ne mogel proučiti.

Svetovna razstava l. 1900 ima naloge k zaključku 19. stoletja omikanemu svetu podati vse, karkoli je človeški um v zadnjem stoletju novega znašel. Umetno je torej, da je zanimanje za to razstavo po vsem svetu občno.

Razna društva so se že ustanovila z namenom, posameznikom olajšati potovanje na razstavo, preskrbati primerno stanovanje, veščega vodnika, zlasti onim, ki niso kos francoščini.

Brezvom je tudi mej našim slovenskim narodom mnogo razumnikov, ki si želijo razstavo ogledati, toda marsikdo si morda ne upa radi neznanja francoščine in radi drugih neprilik na tuje.

V ta namen se je osnovali podpisani odbor, ki hoče oskrbeti udeležencem primerno stanovanje in veščega vodnika v Perizu in na razstavi.

Kdor bi se torej hotel udeležiti skupnega izleta Sovencev na pariško svetovno razstavo, naj se blagovoli oglašiti pri podpisnega pripravljalnega odbora tajniku, g. kanoniku Sušniku; denarne pošljatve pa naj se naslovljajo na blagajnika g. c. kr. notarja Ivana Plantana.

V Ljubljani, dne 27. januv. 1899.
Pripravljalni odbor za obisk pariške razstave:

Predsednik: Ivan Hribar, župan, dež. poslanec, itd. Podpredsednik: Ivan Murnik, cesarski svetnik, deželni odbornik, itd. Tajnik: Ivan Sušnik, kanonik-dekan. Blagajnik: Ivan Plantan, c. kr. notar, občinski svetnik, itd. Odbornik: dr. Valentin Krisper, odvetnik, občinski svetnik itd.

Pogoji: Cena za vožnjo tje in nazaj z vsemi potrebnimi na poti in v Parizu znaša, ako se tekom l. 1899. vplača, 250 gld, leta 1900 pa 260 gld. Vplačuje se lahko v mesečnih obrokih po 15 gld, v četrstletnih

obrokih po 45 gld., v poluletnih po 90 gld., ali pa tudi vse sveta naenkrat.

Cas potovanja določil se bo pozneje, posebno, ako bi nameravili Slovenci korporativno v imenu slovenskega naroda nastopiti in obiskati razstavo.

Vse popotovanje ima trajati pri blizu tri tedne.

Popotovalo se boste kolikor mogoče po dnevi, da boste potovalom mogoče ogledati si tudi druge kraje in mesta, skozi katere se boste popotovalo.

Vsa kateremu udeležencu se izroči brezplačno načrt pariškega mesta in razstave s programom popotovanja.

Za potrebo hrano, pronačišča, voditelje, sploh za vse, kar se na potu potrebuje, skrbib odbor. Stroškov mej potjo nimajo udeleženci nikakih, razum, ako si hoče kdo sam svojevoljno kaj kupiti.

V Parizu: Udeležencem se odkažejo v hotelih stanovanja, in sicer kolikor mogoče vsakateremu lastna soba; le družinam se dajo skupne sobe.

Zajutrek, kosilo in večerja so skupni.

Udeleženci si ogledajo v manjših skupinah in pod vodstvom večih voditeljev najzanimivejše predmete, galerije, muzeje, itd. v mestu in razstavi.

Nikdo ni navezan na družbo; vsakdo se lahko, ako mu je drago, od nje oddalji.

Na željo udeležencev se boste ogledala tudi mestna okolica.

Občinski svet ljubljanski.

v Ljubljani, 26. januvarja.

(Konec.)

Podžupan dr. vitez Bleiweis je priznal, da so tržnice iz policijskih in sanitarnih ozirov potrebne in tudi cena živil ne bo postala vedja, nego že manjša, ker bodo na pr. mesarji manj najemnine plačali; toda ker ni povsem jasno, kako si župan stvar misli, ali hoče jedno veliko tržnico, ali pa bi morda ne zadostovala manjša za jeden del živil, ker ni že prostora, ne načrtov, zato kaže, da se stvar še poprej natančno preštudira.

Občinski svet Predovič je zastopal mnenje, da bo več kot polovica tržnice prazna, ker če se ljudje vanjo ne bodo sili, ne bodo hoteli najeti prostorov. Tržnica ne bo nikdar nosila 4%, komaj 1%.

Obč. svet dr. Tavčar je izjavil, da bo glasoval proti tej točki, dasi ni principijalno proti napravi tržnice. Posojilo naj se najame samo za take naprave, ki so neobhodno potrebne, to pa tržnica še ni. Pred vsem je pri tržnici misliti na prostor. Očitno je, da mora biti tik Ljubljanci, take zgradbe pa ni možno prej izvršiti, dokler se ne reši vprašanje o osušenju barja, in je torej še vsaj 6 let časa. Znano je tudi, da v Ljubljani vsak rad mestnemu zastopu kaj očita, in če se dovoli za tržnico 200.000 gld., bo veliko hrupa, in reklo se bo, da mestni zastop ne zna drugača delati kakor dolgove. Če se reče, da je občina naredila cel milijon dolga, se to glasi veliko hujše, dokler se reče, da ga je naredila 800 000 gld., in za to naj se tudi ta okolnost upošteva.

Obč. svet Pavlin je dejal, da je najprej treba dokazati, da se tržnice drugod niso obnesle, predno se more reči, da niso dobre in koristne, ker jih nimajo povsod. Tržnica bi bila za stranke pripravna, ker le v tržnici je res mogoče tržno nadzorstvo. Če se danes sklene zgradba tržnice, še o tem ni prejudica v nobenem oziru, in ima obč. svet še vedno proste roke.

Obč. svet Kozak je rekel, da je tržnica bolj potrebna, kakor marsikaj, kar se nasvetuje kot nujno. Živila bodo ceneja, pa tudi mesarjem bo pomagano, kateri imajo zdaj svoje štante v Šolskem drevooru in morajo zanje plačevati, da se jim spravljam.

Obč. svet Zubkovec se je skliceval na dvornega svetnika Sitteja, ki je v obč. svetu, govorč o regulaciji, pojasnil, da so se tržnice povsod slabo obnesle, ter se je izreklo proti tržnici.

Obč. svet dr. Krisper je očital županu, da ni prišel z gotovim načrtom pred občinsko svet, da ni povedal, kako si stvar misli, dr. Tavčarju pa je rekel, da se volitev boji.

Župan Hribar je zavrnil Krisperjevo očitanje, rekli, da more le obžalovati, da se je oglasil z njim, ker je očitanje dokaz, da županovega poročila iz leta 1897., ki je bilo natisnjeno, in v katerem je natančno obrazloženo vse, kar se nanaša na tržnico,

niti prečital ni. Dr. Krisper je na to odgovoril, da je bilo v poročilu povedano županovo mnenje, obč. svet pa še ni ničesar sklepal.

Obč. svet dr. Hudnik je konstatiral, da je časih opazovali, da se govorniki ne dajo voditi po stavnih momentih, ampak da povedo, kar jim ravno na misel pride, potem pa zahtevajo, da mora veljati vsaka njihova beseda za suho zlato. Ko je prišel vladni dopis, s katerim se je zahtevala ustanovitev kopeli in tržnice, se je reklo, da je bil ta nasvet povsem nepotreben, ker je obč. svet že sam vse to uvaževal in glede kopel storil že sklep, glede tržnice pa tudi že vse pripravil, zdaj pa se nakrat trdi, da se še nič ne ve, kako in kaj s tržnico.

Obč. svet Plantan je dokazoval, da so se tržnice drugod obnesle in če so se tam napravile z uspehom, se ni batil, da bi v Ljubljani taka naprava ponesrečila. Tržnica bo dobra za prodajalca in za konsumenta. Cena živilom se ne bo podražila, ker bo imel prodajalec že s tem dobiček, da se mu ne bo nič blaga pokvarilo. Govornik je priporočal, naj se sprejme odsekov predlog, ker je danes le principijalne važnosti.

Obč. svet dr. Tavčar se je oglasil za faktični popravek in rekel: Dr. Krisper mi je očital, da se bojim volitev. To ni resnica. Jaz sem izvoljen na podlagi istega programa, kakor dr. Krisper (Klic: Samo da se ga Vi držite!), in če bo ta podlaga držala za dr. Krisperja, bo tudi še zame nekaj časa!

Poročevalci Senekovič je dejal, da se ravna po svojem prepričanju, ne glede na to, če se komu zameri ali ne. Župan je v svojem poročilu vso zadevo obširno utemeljeval. Isto je storila vlada v svojem dopisu, ni treba torej, da se vse to še jedenkrat ponovi. Tisti, ki so mnrena, da se vsled tržnice živila podraže, so ostali dokaze dolžni. Danes se gre za principijalni sklep. Na podlagi dovoljenega kredita se naredi načrti, in potem pride v smislu predloga stvar še jedenkrat pred obč. svet, in ta bo takrat izrekel zadnjo besedo in če takrat ne bo za zgradbo, se tudi posojilo ne bo najelo.

Na predlog obč. svet. Pavlina se je sklenilo glasovanje po imenih.

Predlog obč. svet. Gogole, naj se postavka za tržnico odkloni, je bil s 15 proti 12 glasom zavrnjen. Dr. Krisper ni hotel glasovati, kar je obudilo ugovore in opazke.

Odsekov predlog, naj se sprejme postavka o tržnici, je bil sicer sprejet s 15 proti 13 glasom (dr. Krisper je zdaj glasoval in to z opozicijo), a župan je konstatal, da je predlog odklonjen, ker ni zanj dvetretjinske večine.

Ostale točke predloga so bile sprejete brez debate. Vsled sklepa glede tržnice se posojilo zniža na 800.000 gld.

S tem je bila javna seja končana in ji je sledila tajna seja.

V včerajšnje poročilo sta se nam vrnili dve pomoti.

Obč. svet dr. Tavčar ni rekel, da od plačila za čuvaja v mestnem logu pride na oral 75 kr., nego ga pride na oral za dobo šestih let 75 kr.

V poročilu obč. svet. Senekoviča je rečeno, da pri dosedanjih dohodkih in stroških mestni občini preostaja na leto 49.439 gold. za izredno potrebščino. To pa ni tako. Vsota 49.439 gl. preostane občini za izredne potrebščine še celo potem, ko se je od letnih dohodkov odtegnila letna anuiteta za amortizacijo posojila, kajti letos znaša prebiteit dohodkov čez redno potrebščino čez 73.000 goldinarjev.

Dnevne vesti.

v Ljubljani, 28. januvarja.

— Klerikalna breztraktnost. Politika je umetnost, kdor hoče v tej umetnosti doseči kak uspeh, mora biti vsestransko omikan, mora imeti temeljito znanje v raznih strokah, pred vsem pa mora biti razsoden, previden in takten. Da so kranjski klerikalni poslanci vsi od prvega do zadnjega tako omikani in da s svojim strokovnim znanjem imponirajo celemu parlamentu, to je znana stvar, o kateri ni treba govoriti. Le žal, da imajo premo takta, da sproti podirajo, kar so drugi sezidali. V zadnjih tednih je klerikalna breztraktnost dvakrat prouzročila celemu narodu ve-

liko škodo. Prva breztraktnost je bil neumni »Slovenčev članek, v katerem se je zahteval prestop v opozicijo.

Ta članek je na merodajnih mestih obudil mnenje, da so slovenski poslanci nelojalni ljudje, na katere se sploh ni zanašati. Kaj več bi veden povedati posl. Povše, s katerim je ministriški predsednik o tej stvari govoril. Dostavljam samo, da se je dotični članek v nemškem prevodu še ne kam drugam predložil, tje, kjer nismo ravno deležni posebne naklonjenosti in kjer nam je jako škodoval. K tej neodpustljivi politični nerodnosti je prišla zadnje dni še breztraktnost, da je ni kmalu jednak najti. To breztraktnost so storili klerikalni poslanci. Slovenska delegacija je z velikim naporom in po premaganju velikih težav izposlovala neka zagotovila glede Koroške. Dotična stvar je imela ostati tajna, dokler se ne izvrši, a klerikalni poslanci so jo še tisti dan obesili na veliki zvon in jo razglasili v »Slovenču«. V vladnih krogih je to skrajno breztraktno postopanje obudilo povsem opravičeno indignacijo, zlasti pa je razdražen nam itak ne preveč prijazni naučni minister, ki je tudi izjavil, da sploh ne mara več privatno govoriti z nobenim, »Slovenčevi stranki pripadajočim poslancem, ker ti ljudje niti tega ne zamolče, kar se jim je kot stroga tajnost zaupal. Zagotovljene pridobitve za Koroško so s tem seveda splavale po vodi, a zahvaliti se imamo za to vnebovpijoči nerodnosti in breztraktnosti kranjskih klerikalnih poslancev. Ti se zdaj na različne načine izgovarjajo, a notorično je, da poslanci sami dopisujejo »Slovenču« in da so že večkrat razbobljeni, kar se je sklenilo, da naj ostane tajno. Zato so tudi sedaj njihovi obupni poskusi, odvaliti od sebe krivdo, brezuspešni, in se jim na odločilnih mestih samo smejejo. V takih razmerah se ni čuditi, če slovenska delegacija skoro ničesar ne doseže. Nerodni in breztraktni poslanci še nikdar in nikjer niso nič koristnega storili, naši klerikalci pa s svojo nerodnostjo in breztraktnostjo še to malo pokvarijo, kar se doseže.

— Promocija. G. Dragotin Ozvald, »star hiša« društva »Triglava«, je bil dne 26. t. m. na graškem vsečilišču promoviran doktorjem filozofije. Čestitamo!

— Umrl je v Gradcu v starosti 81 let polkovnik v p. Ludovik chevalier de Querlonde, ki je bil od 1. 1872. do 1875. polkovnik kranjskega pešpolka št. 17.

— Blamaža celjskega državnega poslance. O celjskem državnem poslancu dr. Pommerju, katerega so zlobni jeziki prekrstili v Pommerl, se je doslej vedelo samo to, da je majhne postave in velikonemškega mišljenja. Zdaj pa se je pokazal tudi od druge strani, in zdaj ni prav nobenega dvoma, da je res najprimernejši zastopnik za nemške volilce v celjski mestni skupini. Vrl dr. Pommerl je te dni v državnem zboru interpeliral vlado radi »počenjanja češkega župnika v nemških občinah Lipetz in Hostetz«. Imel je gotovo najboljši namen s to interpelacijo, a kaj, ko se je izkazalo, da nemški občini Lipetz in Hostetz, kjer fanatični češki župnik preganja nemške ovčice, eksistirata samo v — fantaziji dr. Pommerla. Na Češkem sta pač dve občini Lipek, a obe sta izključno češki in ležita v samočeških okrajih Chlumeč in Chrudim, kjer tudi najgoričnejši Husit ne more Nemcem nič zaleda storiti, ker tam sploh nobenega Nemca ni. Občine Hostetz pa na celem Češkem ni nobene, ne nemške in ne češke. Blamaža dr. Pommerl, c. kr. profesorja na dopustu in predpustnega politika, je pač velika, a prenesel jo bo lahko. V političnih krogih so že davno spoznali njeovo redko bistromnost, in mu ta blamaža ne more nič več škoditi, celjskim germanom pa bo odslej še bolj ugajal, ker imajo zdaj dokaz, da je dr. Pomerl tako goreč German, da najde kruto trpinčene brate celo v občinah, katerih sploh ni. Tako navdušen in tako puhičav German je za celjsko nemščino kakor nalašč vstvarjen. Celjani so lahko nanj ponosni, on pa na svoje volilice. Heil!

— Repertoar slovenskega gledališča. Jutri, v nedeljo se boste predstavljala ob izdatno značilnih cenah velepriljubljena narodna igra petjem »Revček Andrejček«. — Dlješke vstopnice veljajo za jutrašnjo

predstavo samo 20 kr. in ne 30 kr.

— Ker je zanimanje za opero »Lohengrin« vedno jednako veliko, ugoditi hoče intendant zahtevi občinstva, ter se zategadelj uprizori ta opera četrtek 31. t. m. — Na Svečnico, 2. svečana se bode igrala zopet biblična drama s predigro »Jožef v Egiptu«, ki je namenjana predvsem odrasli mladini in preprostijim narodnim slojem. — Premijera izvirne narodne igre s petjem »Rokovnjači« se je določila za 7. februarja. Zanimanje za to po Jurčič-Kersnikovem romanu spisano narodno igro je že danes tako veliko, da se je oglasilo že več zunanjih gostov za vstopnice. Pri »Rokovnjačih« sodelujeta ženski in moški operni zbor, solo-točke pa pojo gospa Irma Polaková, g. Marcel Fedyczkowski in g. Vl. Housa.

— III. predstava »Lohengrina« je zopet napolnila gledališče. Predstava je bila vseskozi popolna; solisti in zbor so se potrudili z vsem svojim umetniškim znanjem, da so rešili svoje naloge kar možno perfektno, in občinstvo je bilo že njimi vseskozi povsem zadovoljno. Gdč. Stropnická so izročile odlične ljubljanske dame — »v znak posebnih simpatij« — prelep šopek z mestnimi, belozelenimi trakovi. Gdč. Stropnická je to — pri nas prav redko — odlikovanje v polni meri zaslužila, kajti Elza je nedvomno njena najlepša in najboljša vloga, za katero je prav kakor ustvarjena. Gdčna Radkiewicz je pela tudi sinoči prekrasno ter premagala i največje težkoče svoje vloge sijajno. Občinstvo ji je v II. dejanjih po 3. prizoru priredilo prav zasluženo ovacijo. Prav dober je bil tudi to pot g. Raškovič, in takisto izvrstna g. Nelli in g. Fedyczkowski. Ugajal je tudi g. Rus. V očigled velikega zanimanja občinstva za to opero je prav umestno, da se bo pela 31. t. m. že četrtek. Kakor zadnjih opazili smo tudi sinoči mnogo gostov z dežele.

— Sokolova maskarada boste, kakor običajno, na pustni torek. Delajo se že marljivo potrebne priprave, akopram je v javnosti še vse nekako tihi. Toliko pa smemo že danes povedati, da boste tudi letosna maskarada, po pripravah sodeč, vredna vrstnica poprejšnjih.

— II. glasbeni večer, ki so ga priredili učitelji »Glasbene Matice«, je bil v sredo zvečer v malo dvorani »Narodnega doma« ter je združil v verno poslušalstvo mnogobrojno, kako odlično občinstvo. In taka komorna glasba, ki jo je obsegal predvčerajšnji zanimivi vzpored, je dostopna samo muzikalisko izobraženemu občinstvu ter pride do polne veljave v tesnejšem prostoru, da ne izvrene posamezne finosti, dokler jih ni popil sluh poslednjega poslušalca. In tako smo čuli včeraj vse: od pianissima do zmerne fortissima na klavirju, gosilih, vijoli in čelu. — Prva točka je bila »Novelette« trio za gosli, čelo in klavir, uglasbil Niels Gade. Glasila se nam je »Novelette« dokaj tuje, zlasti nerazumljiv je nje prvi stavek — enak prvemu dejaniu zamotane veselioigre. In kakor dobimo v drugem aktu jasnejši pogled v dejanje, tako je zvenel drugi stavek (andantino con moto) jasnejše, zato umljeve. Kot veselo tretje dejanje se je glasil poredni zadnji stavek (allegro scherzando). Trio so izvajali g. Vedral (violina), g. Junek (čelo) in g. Procházka (klavir). Druga točka je bila Fr. Chopina »Introduction et Polonaise brillante«, ki je pisana kakor nalašč zato, da pokazeta čelist in pianist svoje spretnosti, svoj razum, a pisana ni samo za umetnike na goslih in klavirju, temveč tudi za one, ki jih poslušajo in ki hočejo, da jim prija to, kar poslušajo. Izvajala sta jo gg. Junek in Procházka. Po tej točki je zapela izvrstna naša primadona, gdč. Stropnická dve pesmi: C. Saint-Saensa »Dalilo« in Zajčovo »Hajd u kolo!« — Prva je precej

Vedral, dr. P. Drachsler, P. Lozar in Junek. Ustvarili so ti gospodje tako izvrsten kvartet, da bi bilo škoda, ako bi ga ne ohranili ter nam še kdaj ne dali prilike, da bi jih poslušali ter se divili njih izbornemu, dovršenemu igranju. Vrilm gg. učiteljem „Glasbene Matice“ sta tu prisločila na pomoč g. dr. P. Drachsler (2. vijolina) in g. P. Lozar (vijola). Oba gospoda sta se izkazala kot razumna, vi soko izobražena igralca, ki docela vladata vsak svojemu instrumentu. O ostalih gospodih pa moremo reči: g. Vedral je izborn, kako razumen vijolinist, pod katerega lokom ožive glasovi v glasno, razumljivo govorico. Gosp. Prochazká je mojster na klavirju, ki igra z imponujočo mernostjo in sigurnostjo. Gosp. Junek je virtuo na čelu. Igra, da ga je veselje gledati in poslušati. Tej trojici ga stavimo na čelo.

— a —

Sličice. U-u u vzduhuje Rovtar v „Slovenskem Listu“ štev. 3, IV. letnika. Prišel je revez tudi v kavarno. Imena ni vedel, a bila je Europa, tam je videl, kako so pehali kroglice po zeleni mizi. Govorili so nemški, samo kleli so slovensko vmes. Ali kletev je bila tako izvirno domaća, da je Rovtar — stegnil jezik in izvedel, da so dolični gospodje v ozki dotiki s „Slov. Listom“, njega uredništvo in konsorcijem. U-u — Rovtar se je tako prestrašil, da je popis svojih doživljajev poslal v „Slov. List“ mesto v „Brivca“. — Vedež.

Maskarada pevskega društva „Ljubljane“ more po svojih dosedanjih pripravah nadkriliti vse prejšnje. Z dekoracijo dvorane se je že pričelo. Dvorano razsvetljavalno bode čez 300 električnih lučic. Odboru se prijavljajo vsaki dan nove skupine. Na maskaradi bodo zastopani skoraj vsi narodi Evrope. Tako n. pr. so se že prijavile cele skupine Francozov, Angležev, Poljakov in tudi naši severni bratje Rusi na posetijo. Tudi se je že prijavilo lepo število dirkačev. Društvo bo nagradilo s srebrno uro onega, kateri bode prevozil dvorano v 10 krogih najpočasneje. Da se bodo gostje v gostilni pri „Stari pošti“ bolje zabavali, preskrbelo jim je društvo poseben šaljiv poštni urad. Vsekako more postati maskarada pevskega društva „Ljubljane“ jedna najlepših predpustnih zabav tekočega leta.

Vipavska železnica. Iz Vipave se nam piše: V štev. 20. „Slov. Naroda“ z dne 25. t. m. objavljena je pod naslovom „Vipavska železnica“ vest, da se je pri političnem obhodu, ki se je vršil pretečeni teden na sporni črti Kodrovo-Cesta nasproti prvotno določeni črti Ustje, sprejela črta čez Cesto v Ajdovščino. S tem bi bili Ajdovci zmagali v prvi stopinji, in to na škodo celemu sod. okraju Vipava in v ne manjšo kvar velikemu delu sod. okraja Ajdovščina. Sod. okraj Vipava držal se je doslej več ali manj pasivno, ker se je bilo svoj čas našej deputaciji v ministerstvu namignilo, naj se nikar ne obteže rešitve tega vprašanja s kakimi protesti. Ker so pa nastopili odločilni trenotki, predstavila se je zadavni komisiji pod vodstvom posl. Božiča deputacija županov iz sod. okraja Vipava, ter vložila k obhodnemu zapisniku obširno objažložen protest, v katerem se navaja: 1. Da protestuje sod. okraj Vipava proti temu, da bi bila železnica Gorica-Ajdovščina lokalna, ker je kot taka popolnoma brez smisla in nepotrebna, ter se prosi za podaljšanje do Postojine, kajti le potem bude ona pravi blagoslov, ne le za Ajdovščino, temveč tudi za Vipavo in Notranjsko. 2. Protestuje se proti črti Cesta, ker je odtod nemogoče podaljšanje proti Postojini, ki bi ugajala trgu Vipava in ob južni kakor tudi ob severni strani doline ležečim vasem; vendar bi izgubil ta protest svojo ost, čim bi se dognalo, da je mogoče podaljšanje po južni strani doline; ker je pa to nemogoče, izjavlja se 3. za pravotno črto Ustje ter se namigne hkratu, da bi se z malim predorom pri Maučah prišlo v Braniško in Raško dolino, ter odtod na Razdrto, ako že ni mogoče tega po Pasjem repu doseči; trditev, da se da železnica iz Ajdovščine mimo Vipave do Št. Vida po sredi doline podaljšati, ter z velikim ovinkom na visoko Razdrto dvigniti, vidi se nam blazna, če tudi bi jo strokovnjak izrekel. To je prvi korak sod. okraja Vipava, ki vendar ne more mirno gledati, da bi se za slučaj podaljšanja že-

leznice na ljubo nekoliko stotinam duš kar ceši sod. okraji Vipava Senožeče in Postojina ob strani puščali, kar bodo pa ti 3 sod. okraji z druženjem in s pomočjo svojih zastopnikov preprečevali. Naši poslanci v deželnem in državnem zboru store naj takoj svojo dolžnost!

Slovensko trgovsko pevsko društvo še jedenkrat opozarja, da so za plesni venček, ki bode dne 1. februarja v veliki čitalnični dvorani v „Narodnem domu“, vabila razposlana. Ker se vstopnice le proti izkazu vabila dobivajo, naj se blagovoli, kdo morda vabila ni dobil, obrniti na odbor za prireditev plesnega venčka!

Vodnikovo veselico s koncertom, in plesom priredi „Narodna čitalnica“ v Postojni v soboto dne 4. februarja 1899. v gornjih prostorih hotela „pri ogerski kroni“. Začetek ob polu 8. uri zvečer. — Posameznikom na deželi izven Postojine se vabila niso razposiljala in se tem potom vsi s č. rodbinami vred najutrudnje vabijo na to veselico.

Slovensko junastvo. V četi dobrovoljev, ki so hiteli Grkom na pomoč zoper Turke, kateri četi je zapovedoval Ricciotti Garibaldi, je bila tudi osmerica Slovencev. Ko se je sklenilo premirje, je odredil Garibaldi, naj nastopi vsa četa. Čim se je zgodilo to, zaukašal je poveljnik, naj slovenski dobrovoljci izstopijo iz vrste. Potem je velel, naj se obrnejo nasproti fronti ter je vskliknil: „Ti junaki, ki so se bili kakor levi, vam naj bodo vzgled! Ako bi bili vti takci, hiteli bi bili gotovo od zmage do zmage!“

Nemčija — tovarna smole. Iz Amerike se nam piše: „V mnogih ljudskih šolah Zjednjenih držav poslužujejo se ilustrovanega zemljepisa (Geography for beginners), kojo knjigo je dal na svitlo neki Peter Patley. Knjiga obsegata 160 strani. Evropa popisana je na 30 straneh. Nizozemski, Švici in Nemčiji posvečene so cele — 3 strani. Odstavek o Nemčiji se prične: „Nemčija je v Severni Evropi“, nato so opisani značaji Nemcev in njihova „kultura“. Konča se pa tako: „V večjih krajih Nemčije nahajajo se veliki temni gozdi, po katerih marljivi Nemci mnogo — smole na bero“. Na tretji strani sta naslikana dva čudno oblečena Nemca, katera sredi gozda — smolo pripravljata. Menim, da so Jankeeji pogodili istino, kajti i Slovenci občutimo to nemško — smolo!“

Belgrajsko pevsko društvo v Berlinu. Prve dni meseca februarja pojde belgrajsko pevsko društvo pod vodstvom svojega mojstra Mokranjaca v Berlinu ter bode priredili ondi tri koncerte. Cesar Viljem je odredil, da se društvo prepusti dvorana nove cesarske opere ter bo sprejel pevce v svoji cesarski palači.

Rusija vzor Avstriji! Na Rusko bode potoval prihodnje leto odbor niževnega avstrijskega obrtnega društva, da prouči tamošnje trgovinske razmere, posebno glede predmetov naše industrije, kateri bi se dali tjakaj izvažati. Tekom treh tednov hočejo obiskati najvažnejša trgovinska središča namesto Lodz, Varšavo, Nižnij Novgorod, Petrograd in Rigo. Kdo bi mislil, da bodo „barbarski“ Rusi vzor kulturnim Nemcem!

Žalojgra na morju. Iz Genove počajo da je plul minolo nedeljo iz Amerike parobrod „Orione“, na katerem je bila tudi delavska družina Ferrarina: mož, žena in četorica otrok. V sredozemskem morju je vrgla žena najmlajša dva otroka v morje ter skočila še sama za njima. Vsi trije so utonili. Kmalu na to je skočil v morje tudi mož in utonil.

Španske izgube na Kubi. „Imparcial“ javlja, da so izgubili Španci v poslednjih bitkah na Kubi 80.000 vojakov in sicer večinoma v sled bolezni. Na Kubi je še 21.000 vojakov, katere prepeljejo v kratkem v domovino. Invalidov in vpojenih vojakov je sedaj na Španskem skoro toliko kakor duhovnikov.

London 30 županov. Angleška vlada predloži parlamentu zakonski predlog, da se razdeli London v 30 mest, katerih vsako bi imelo okoli 200.000 ljudi. Vsako mesto bi volilo svojega župana in svoj občinski svet. City (notranje mesto, stari London) bi ohranila svojega lordmayorja. Skupne zadeve bi opravljali še nadalje londonski „grofovski svet“, policijo pa vodi ministerstvo. Glavni vzrok, da se razdeli London v toliko mest, je ta, da hočejo poveriti županstvu najboljšim meščanom.

* **Vzoren rodoljub.** Amerikanec Daniel Fayerweather je zapustil 2,195.000 dolarjev za dobrodelne namene. Yale-univerzi je naklonil 300.000, Columbia - univerzi 200.000, deset visokih šol je dobilo 100.000, šest 50.000, pet bolnic 10.000 do 25.000 dolarjev.

Književnost.

— 1. štev. „Planinskega Vestnika“. V. leto izhaja že ta izborni turistični mesecnik. V danes nam došli številki je sledišča vsebina: Črtice s potovanja hudomušnega Janka. Spisal I. M. (V. pogl.) — Na Lisci. Spisal Fr. Orožen. — Društvene vesti. — Književnost. — Na 7. strani je lepa slika Sevnice.

Telefonična in brzjavna poročila.

Delegacije.

Dunaj 28. januvarja. Ako bo imela poslanska zbornica meseca februarja še kaj sej, se poskuši izposlovati volitev delegacije.

Skandal v parlamentu.

Dunaj 28. januvarja. Skandal, kateri so nemški poslanci, na čelu jim Wolf in Hohenburger, včeraj uprizorili v loži žurnalistov, se jim je slabo izplačal. Nastal je bil pravi pravcati pretep, v katerem so se Nemci seznanili s slovanskih rokami. Zlasti Wolf je dobil tako krepke zaušnice, da jih bo pomnil. Danes vlada v parlamentu najlepši mir. Predsedništvo je radi včerajnjega škandala začelo preiskavo. Fuchs in Ferjančič sta danes dopoldne zaslišala najprej poslance Prochasko, Peschko, Hoferja, Vyhodila in nazadnje Wolfa, ki ima otečeni lici, potem pa več slovanskih žurnalistov, ki so bili priče nemškemu napadu.

Italijani in vlada.

Dunaj 28. januvarja. Danes ob 12. uri je ministerski predsednik sprejel deputacijo italijanskega kluba, ki mu je vročila spomenico shoda italijanskih župnov primorskih proti hrvatski gimnaziji v Pazinu. Avdijenca je trajala poldrugo uro. Italijanski poslanci so se prepričali, da vlada od svojega sklepa glede hrvatske gimnazije v Pazinu ne odneha in da tudi ne premeni stališča, katero je zavzel glede dež. šolskega zaloga za Goriško. Italijani so se pritoževali, da jih vlada prikrajšuje in nikogar ne favorizuje, da je odklonil tudi nekaj slovenskih postulatov in da vse, kar je storil v prid Hrvatom in Slovencem, je le storil, ker je bilo pravično. Govorilo se je tudi o sklepu italijanskega kluba, prestopiti v opozicijo, in so se italijanski poslanci prepričali, da njihov sklep ni na vlado naredil nobenega utisa.

Nezgoda viteza Jaworskega.

Dunaj 28. januvarja. Sinoči je neki izvošček podrl načelnika desnice, 75letnega viteza Jaworskega, kateri je bil nekoliko ranjen. Noč je prestal dobro, in je upati, da okreva v kacih 14 dneh. Danes so ga obiskali finančni minister dr. Kaizl, trgovinski minister Dipauli, podpredsednik Lupul in grof Czernin.

Imenovanje.

Dunaj 28. januvarja. Višji rudniški svetnik v Idriji Jos. Čermak je povodom njegovega umirovljenja dobil naslov dvornega svetnika. — Mladočenski poslanec dr. Dvořák, člen najvišjega sanitetnega sveta, je dobil naslov sanitetnega nadsvetnika.

Shod slov. časnikarjev.

Dunaj 28. januvarja. Vodstvo družega shoda slovenskih časnikarjev, sestoječe iz pooblaščencev ljudskega društva žurnalistov in glavnega urednika „Czasa“, se je mudilo v Pragi, da se dogovori glede posamičnosti. Glavna naloga shoda bo, ustavoviti slovenski korespondenčni urad. Detajlni program izdelal poseben odbor, v katerem bodo zastopani časnikarji vseh slovenskih narodnostij.

Ogerska kriza.

Budimpešta 28. januvarja. Dissidentje so vladu naznanih nove zahteve opozicije, katerih jedro je, da hočejo opozicijo dovoliti Banffyu indemnitet še potem, ko dobi garancije, da novo ministerstvo izpolni vse obljube sedanje vlade. O teh zahtevah so se ministri posvetovali z dissidenti in se je tega posvetovanja udeležil tudi Kolloman Szell kot zaupnik krone.

Budimpešta 28. januvarja. Posvetovanje mej vlado in dissidenti je trajalo do 1/4 na 1. Opozicija je formulirala svoje zahteve tako, da je zopet več upanja na doseg kompromisa. Ministri im Szell še ne odpotujejo danes na Dunaj, ker hočejo stoti pred kromo z definitivnimi predlogi.

Bonapartična demonstracija.

Pariz 28. januvarja. V tukajšnjem novem gledališču so bonapartični sinodi priredili velikansko demonstracijo. Predstavljala se je nova igra „Vojvoda Reichstadt“. Bonapartični so zasedli vse gledališča in prišle so k predstavi najboljše bonapartične rodbine, mej njimi vojvoda Murat. Vsaka beseda, ki je bila izrečena na odru, je našla mej občinstvo glasen odmev. Ko je igralec rekel: „Francija kliče po cesarju“, je donelo iz občinstva: Da, to si želi, nič drugega. Ko je rekel: Francija je postala žrtev intrigantov, zavetišče sleparjev“ — je občinstvo viharne ploskalo. Igralec: Ideja cesarstva ni izumrla občinstvo: Vive l' empereur! Cesar naj pride! Predstavljalec vojvode Reichstadt: Mislite, naj prestopim francosko moje? Občinstvo: Da, da! Pridite kmalu! Igralec: Na Francoskem ni več prostora za Napoleona! Občinstvo: Še ga je! Vsa vojska je za cesarstvo. Tako je šlo ves večer. Jeden sam navzočnik se je upal zaklicati: „Vive la république“, a občutil je imperialistične pesti. Koncem predstave je občinstvo priredilo Muratu viharne ovacijo.

Afera Dreyfuss.

Dunaj 28. januvarja. Razni listi trde, da je že sklenjeno, odvzet revizijsko postopanje v Dreyfussovi zadevi kazenskemu odsekmu in stvar izročiti združenim senatom kasacijskega dvora.

Narodno gospodarstvo.

— **Razstava v Avstraliji.** Pod naslovom „The Western Australian International Mining und Industrial Exhibition“ otvori se 15. sušča 1899. Ieta v Coolgardie-i, to je v središču jara vzhodne Avstralije, rudarska in obrtniška svetovna razstava, katera bodo najmanj tri mesece trajala. Mesto Coolgardie je sedež vladnih oblastev, ima lastni magistrat, trgovinsko in obrtno zbornico itd. ter je središče obširnih zlatorudniških okrajev vzhodne Avstralije in leži zahodno od morskega pristanišča Perth v vzhodni Avstraliji. Natančneje podrobnosti se dobavljajo v pisarni trgovinske in obrtno zbornice v Ljubljani.

Poslano.

Dne 25. t. m. oddalo se je v Rudolfovem nakupljenih prašičev na moj naslov v Ljubljano, južni kolodvor, in sicer 28 debelih in 82 mršavih prašičev. A žal! Načelništvo v Rudolfovem je pa stvar popolnoma obrnilo ter mi zaračunalo 82 debelih in 28 mršavih prašičev. Vendar je pa načelništvo južne železnice v Ljubljani tako pravilno postopalo ter se o stvari prepričalo ter prašiče uredilo (klasificiralo) in iste našlo po prvotno navedeni nadaji, namreč 28 debelih in 82 mršavih in mi tako po pravici prihranilo samo do tukaj znesek 31 gld. 80 kr., katere bi moral preveč plačati vsled postopanja postajevodstva v Rudolfovem. — To dajem v javnost, da bodo v bodoči vedeli vsi prizadeti krog, kateri imajo posebno z oddajo živali v Rudolfovem opraviti, kako se imajo ravnati napram takim neopravilnim in zlobnim postopbam. — Gospoda uslužbenca na postaji Rudolfovo dolenske železnice, vprašam Vas: So li tam znani predpisi, katere Vam zapovedujjo Vaše predpostavljene oblasti? Če jih še ne poznate, zvedeli jih boste v kratkem.

Elija Predović.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor doloda zakon. (201)

Darila.

Uredništvo našega lista sta poslala: Za Prešernov spomenik: Gospod Cand. phil. Jožef Reisner 20 K, kot preostanek nabranih prispevkov za Zajčev spomenik. — Rodina J. S. 4 K, namesto vence na krato umrle gdč. J. Šuhodobnikove. — Skupaj 24 K. — Živelji vsi darovalci in njih posnemovalci.

Dež. gledališče v Ljubljani.

Stev. 52.

Dr. pr. 914.

V nedeljo, dne 29. januvarja 1899.

Revček Andrejček.

Narodna igra s petjem v petih dejanjih. Nemški "Nuller", spisal K. Morre. Poslovenil I. Bedenek. Režiser g. Rud. Inemann.

Blagajnica se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7/8. uri. — Konč po 10. uri. Pri predstavi udeležuje orkester sl. c. in kr. poh. polka Leopold II. Št. 27.

V torek, dne 31. januvarja: "Lohengrin".

Umrli so v Ljubljani:

Dne 26. januvarja: Jožef Suhadolnik, zasebnička, 66 let, Sv. Petra cesta št. 73, otrpnjenje srca.

Dne 27. januvarja: Dr. Andrej Čebašek, stolni dekan, 78 let, Fred Škofijo št. 10, vnetje črev, l. Jožef Božič, poštnega službe sin, 10 mesecov, Žabjak št. 5, vnetje možganske mrene.

Meteorologično poročilo.

Vrhina nad morjem 806,2 m. Srednji zračni tlak 736,0 mm.

Januarji	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetovi	Nebo	Položina v 24 urah
27.	9 zvečer	744,0	20 p.m.svzh.	oblačno		
28.	7. zjutraj	741,6	11 sr.jivzhod	oblačno		
.	2. popol.	739,3	25 sl. jug	oblačno		
						00 mm

Sredna včerajšnja temperatura 26°, normale: -20°.

Dunajska borza

dn 28. januvarja 1899.

Skupni državni dolg v notah	101	gld. 45	kr.
Skupni državni dolg v srebru	101	25	"
Avstrijska zlata renta	120	15	"
Avstrijska kronska renta 4%	102	10	"
Ogerska zlata renta 4%	119	80	"
Ogerska kronska renta 4%	97	95	"
Austro-ogrske bančne delnice	939	"	"
Kreditne delnice	360	75	"
London vista	120	45	"
Nemški drž. bankovci za 100 mark	58	95	"
20 mark	11	78	"
20 frankov	9	55	"
Italijanski bankovci	44	40	"
C. kr. cekini	5	60	"

Pri otročjih boleznih

potrebujejo se često kislino preganjača sredstva in zatorej opozarjajo zdravniki zaradi mlega vplivanja svojega na

MATTONIJEVE GIESSHUBLER KISLINE

katero radi zapisujejo pri želodčevi kislini, škrofelnih, krvici, otekanji žlez i. t. d., ravno tako pri katarih v sapniku in oslovskem kašiji. (Dvornega svetnika Löschnerja monografija o Giesshubl-Slatini.) (36-1)

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih špererijah, vinskih in delikatesnih trgovinah.

Učenec

iz dobre hiše, 14 let star, se sprejme v trgovini mešanega blaga L. Fürsagerja v Radovljici. (196-1)

Zahvala.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, kateri so o priliki dolge in mučne bolezni najine ljubljene hčerke

Merice

izkazali nama svoje sočutje, izrekava tem potom najskrnejšo zahvalo. Hčerka jo hvala Bogu ozdravila.

V Postojini, 24. januvarja 1899.

(144-2) Anton in Hedvika Ditrich.

Friderik Homann v Radovljici sprejme v svojo trgovino z mešanim blagom trgovskega pomočnika

ki dokaze dobro službovanje ter je zanesljiv in spreten. Sposoben za samostalen posel ima prednost. (143-2)

Proda se stavbinski prostor nasproti topničarske vojašnice.

Prodajalka: Marija Mežnar, Prešernove ulice št. 44. (187-1)

Trgovski pomočnik

špecerist in železničar* 25 let star, vojašnine prost, želi svojo sedanje službo premeniti. Naslov pove iz prijaznosti upravnosti tega lista. (197-1)

Stanovanje in prodajalnica.

Na vogalu Rimske ceste in Gradiščnih ulic v hiši št. 16 pri tleh se odda za selilni rok meseca maja t. l. v najem stanovanje s 3 parketiranimi sobami, čumato za posla, s hrambo in kletjo ter jedno prostorno sobo za obrtno ali trgovsko podjetje. (193-1)

Trgovski pomočnik

star 25 let, z dobrimi spričevali, izučen v večji trgovini mešanega blaga, želi svojo dosedanje službo premeniti. Želi priti v mesto ali v večji trg.

Naslov pove iz prijaznosti upravnosti "Slovenskega Naroda". (115-2)

Ptajte podgane in miši

b z le gotovosmrtno učinkujočim (1819-4)

Heleolin

om, neškodljivim za ljudi in domače živali.

V skatljicah po 90, 60 in 30 kr. prodaja trgovina Küssel & Končan v Novem mestu.

Spreten prodajalec

špecerijske stroke, samostojen in hiter delavec, zmožen slovenskega in nemškega jezika, vojašnine prost, ki more položiti kavcijo, dobi stalno službo.

Prošnje s prepisi spričeval je poslati do 10. februarja t. l. predstojništu I. ljubljanskega uradniškega konsumnega društva v Ljubljani, ter je ob jednem naznani, kakšna plača se zahteva.

Vstop začetkom marcija t. l.

(136-3)

Predstojništvo.

Firm. 17. Einz. II. 19.

Bekanntmachung.

Beim k. k. Landes-als Handelsgerichte Laibach wurde im Handelsregister für Einzelfirmen die Eintragung der Löschnung der Firma "Josef Leuz" mit Herrn Josef Leuz als Inhaber der selben und die Eintragung der neuen Firma "Josef Leuz Nachf." mit Herrn Friedrich Vagt, Kaufmann von Laibach, als Inhaber dieser Firma vollzogen.

K. k. Landesgericht Laibach

Abth. III., am 20. Januar 1899.

(189) Levičnik.

(Razglas. Pri e. kr. deželnem kot trgovinskem sodišču v Ljubljani izvršil se je v trgovinskem registru za posanne tvrdke izbrisi firme "Josip Leuz" z gospodom Josipom Leuzom kot imejiteljem iste ter vpisala nova firma "Josip Leuz na sl." z gospodom Friderikom Vagtom, trgovcem v Ljubljani, kot imejiteljem te tvrdke. — C. kr. deželnemu sodišču v Ljubljani, odd. III., dne 20. januvarja 1899 — Levičnik.)

(189) Pisarna za kajute:

Dunaj, I., Kollowratring 9.

Pisarna za medkov: Dunaj, IV., Weyringerg. 7A.

I. kajuta:

Od 1. aprila do 31. oktobra . . . mark 290—400*

" 1. novembra do 31. marca 230—320

II. kajuta:

Od 1. avgusta do 15. oktobra mark 200

" 16. oktobra do 31. julija 180

* Po legi in velikosti kajute in po hitrosti in ele-

ganci parnika. (3-4)

Nobeno sredstvo zoper kašelj ne presega.

Kaiserjevih prsnih bonbonov.

2360 notarsko poverjenih spričeval do- kazuje gotov uspeh pri kašljju, hričavosti, kataru, nazlizenu.

Cena zavojku 10 kr. in 20 kr.

V Ljubljani se dobiva v lekarni "pri zlatem orlu" pri zelenem mostu in pri U. pt. Trnkoczyju. (1650-14)

! Prva največja kranjska tvrdka!

Franc Primožič

jermenar, sedlar in torbar

Ljubljana, Dunajska cesta št. 6

priporoča svojo bogato zalogo

jermenarskih, sedlarskih

in torbarskih proizvodov

kakor:

cele konjske oprave, komate,

sedia, uzde, kovčeve, torbe itd.

Velika zaloga jermen za stroje.

Vsa popravila in naročila od tu in zunaj se hitro in cenó izvršujejo.

2 ilustrirani ceniki brezplačno.

Založena 1847.

Tovarna pohištva J. J. Naglas

v Ljubljani.

Zaloga in pisarna: Tovarna s stroji:

Turjaški trg št. 7. Trnovski pristan 8-10.

— Zaloga —

priprstega in najfinjejšega lesenega

in oblazinjenega pohištva,

zrcali, strugarskega in pozlatarskega

blaga, pohištvene robe, zavés, odoj,

preprág, zastiral na valjcih, polknov

4 (šaluzi).

Otroški vozički, železna in vrtna

oprava, nepregorne blagajnice.

Zaloga v Ljubljani: M. E. Supan in P. Lassnik, v Kranju: Fr. Dolenz, v Radovljici: Oton Homann, v Mojstrani: J. Kozjek, v Tržiču: Fr. Reitharek.

Najnizje cene.

Vsek dan sveži
pustni krofi
 pri (56-4)
Jakobu Zalaznik-u
 na Starem trgu št. 21.

Za bolehne na pljučah, v vratu in goltancu in nadušljive ljudi.

Kdo se hoče za vselej znebiti pljučnih in goltančnih še toliko trdovratnih bolezni, potem naduhe, če je še tako zastarela in navidezno neozdravljiva, naj piše **A. Wolffsky-jev čaj zoper kronične pljučne in vratne bolezni**. Na tisoče zahvalnic zajamečuje veliko zdravilno moč omenjenega čaja. Zavoj stane 75 kr. Knjižice zastonj. Pristen samo pri **A. Wolffsky-ju v Berolini**, N. 37. (1958-1)

Razpis službe občinskega zdravnika.

Služba občinskega zdravnika v trgu Sevnica na Štajerskem se za nadomestitev razpiše.

Stalna letna plača znese **600 gld.**

Zaželjena pojasnila zastran drugih dohodkov podaja radovoljno županstvo v Sevnici.

Prosilci za to službo naj blagovolijo svoje prošnje, obložene z dokazom zahtevkov po § u 15. postave od 23. junija 1892 dež. zak. za Štajersko št. 35. vložiti do

28. februarja 1899. I.

pri županstvu v Sevnici.

V Sevnici, dne 26. januvarja 1899.

(194-1) Župan: M. Starkl.

Ženini in neveste ne zamudite prilike!

Velika in bogata zaloga vsakovrstnih ur in verižic, prstanov namizna oprava iz pravega- in kina-srebra, posebno velika izbira za gg. ženine in neveste in to po najnižjih cenah.

Vabim na mnogobrojen obisk ter pošiljam na zahtevo tudi cenike po pošti zastonj.

FRAN ČUDEN

urar in trgovec

v Ljubljani na Mestnem trgu nasproti rotovža.

Koncessjoniran po visokem c. kr. ministerstvu z odredbo z dnem 7. maja 1894. leta, štev. 5378.

Severno-nemški

Lloyd

v Bremenu.

Brzoparniške vožnje v New-York:

Bremen-Sev. Amerika.
V Newyork.

Bremen-Juž. Amerika.
V Montevideo.

V Baltimore.

Bremen-Istočna Azija.

V Buenos Aires.

Prakomorska vožnja

V Kino.

v Newyork

6-7 dni.

V Japan.

Najboljša in najcenejša

potovalna prilika.

Generalno ravnateljstvo v Ljubljani:

EDWARD TAVČAR.

Ustanovljeno

Brata Eberl

leta
1842.

Ljubljana, Frančiškanske ulice 4.
Pleskarska mojstra c. kr. drž. in c. kr. priv.
4 južne železnice.

Slikarja napisov.

Stavbinska in pohištvena pleskarja.

Prodaja oljnati barv, lakov in firnežev na drobno in na debele.

Velika izbirka dr. Schoerfeld-ovih barv v tubah za akad. slikarje.

→ Zaloge →

vsakovrstnih čopičev za pleskarje, slike in zidarse, stedilnega mazila za hrastove pode, karbonilno itd.

Posebno priporočava sl. občinstvu najnovjeje, najboljše in neprecenljivo sredstvo za likanje očnih tel pod imenom „Repido!“.

Priporočava se tudi sl. občinstvu za vse v najnovo spadajoče delo v mestu in na delih kot prisnano resino in fino po najnižjih cenah.

100 do 300 goldinarjev na mesec
lahko zaslužijo osobe vsakega stanu v vseh
krajih gotovo in pošteno brez kapitala
in risike s prodajo zakonito dovoljenih dr-
žavnih papirjev in srečk. — Ponudbe na:
Ludwig Österreicher, VIII., Deutsche gasse
8, Budapešť. 185-10

Na posestvu Weidenau
(barje), občina Tomišelj, se prodaja:

550 centov sena,
125 „ otave,
250 „ slame.

Natančneje se izvē v pivovarni
J. Kosler & Co. (138-3)

Za kadilce cigaret in iz pipe.

Najboljše in najbolj zdravo kadenje
je brez dvoma ono z
„Mörathon“-om
Pristno le z otročjo glavo kot varstveno znamko.
Mali zavojček zadostuje, da se 5 do 6 zavojčkov tobaka naredi okusnih, prijetnih duhčkih in zdravju ugodnih.
Jedini izdelatelj Th. Mörlath,
Gradec drogerija pri bobru.
Glavna zaloga: Fr. Pettauer, drogerija v Ljubljani. (1675 14)
Male zavojček 10 kr., velik 50 kr., 12 malib ali 4 veliki za ojci franko s povzetjem 1 gld 26 kr.

28. februarja 1899. I.

pri županstvu v Sevnici.

V Sevnici, dne 26. januvarja 1899.

Župan: M. Starkl.

Perilo za gospode
najboljše blago in

kravate

prodaja 4

= Alojzij Persché =

Pred škofijo, poleg mestne hiše.

Oblike po meri se po najnovnejših usorcih in po najnižjih cenah

solidno in najhitreje izgotovljajo.

4

Baron Dumreicherjeva
spiritna drožna tovarna in refinerija
v Savskem Marofu na Hrvatskem
priprava svoje obče znane, najboljše in mnogokrat odlikovane

droži

(Bäckerhefe)

Glavno zaloge za Ljubljano in deželo imata

Peter Strel, vinski trgovec

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 8. in

Karol Laiblin 173-12

v Vegovičih ulicah št. 6.

Hiša z vrtom na prodaj.

Hiša v živahnem predmestju v Ljubljani, dobro urejena, kjer obstoji že od nekdaj prodajalnica s potrebo pripravo, prostor za gostilniško obrt i. d. ter donaša visoke obresti, se radi družinskih razmer po ceni in pod prav ugodnimi pogoji proda. — Kupnine zahteva se le nekoliko.

Vpraša naj se pri upravnosti „Slovenskega Naroda“ (186-1)

Znamka zvezda.

Prave ruske galoshe

(vrhne čevlje iz gume)

znan: najboljši izdelek

iz tovarne (175-3)

„Provodnik-Riga“

priprava po najnižjih cenah tvrdka

Anton Krisper

v Ljubljani.

F. Vodiček
igralec in izdelovalec harmonik

(2041-5) Spodnja Šiška 156.

Kdor želi

pristno staro slivovko,
pristno rženo žganje,
pristno hruščovo žganje,
pristno jagodovo žganje,
pristen istrski tropinovec,
pristen brinovec iz dom. brinja,
razne likerje, cognac, rum, čaj,
kakor tudi

pravo, čisto, domačo mast
fino (Santos) kavo po 1 gld. in višje
ter drugo špecerijsko blago
po nizki ceni kupovati, naj se obrne na
tvrdko (121-3)

Rudolf Petrič
trgovina špecerijskega blaga, viktualij
in žganja
na voglu Gospodske ulice — Valvozerjev trg.

Čokolade in Cacao Suchard.

Da se v bodoče preprečijo že dogodivša se nesporazumjenja, se č. občinstvo opozarja na to, da tovarna

PH. SUCHARD

tako zvane (198-1)

lomne čokolade (Bruch-Chocolade)

niti ne izdeluje, niti ne spravlja v trgovino.

Čokolade Suchard so vse zajamčeno čiste.

Čokolade Suchard so vse v stanišču zavite.

Čokolade Suchard so z drugim zavitekom opremljene.

Čokolade Suchard imajo na etiketi tvorniško znamko in podpis.

Stavbinski razpis.

Za zgradbo nove III razredne ljudske šole v občini Vič pri Ljubljani se bode oddala izvršitev sledečih del z oskrbitvijo vsega pripadajočega gradiva:

I. Zidarsko delo	proračunjeno na	9700 gld. 76 kr.
II. kamnoseško delo	"	312 " 30 "
III. tesarsko delo	"	2293 " 12 "
IV. mizarsko delo	"	1594 " 01 "
V. ključavničarsko delo	"	1500 " 98 "
VI. kleparško delo	"	771 " 93 "
VII. pleskarsko delo	"	277 " 45 "
VIII. lončarsko delo	"	338 " 60 "
XI. steklarsko delo	"	237 " 26 "
X. slikarsko delo	"	23 " 52 "
Skupaj . . .		17049 gld. 93 kr.

Stavbeni načrt, proračun in stavbinski pogoji so razloženi pri **H. Traunu na Glincah št. 3** na vpogled, ter se bode stavba na podlagi istih oddala.

Ponudbe naj se raztezojo na vsa dela tega razpisa.

V varnost vzdržanja ponudbe ima se taisti pridejati varščina 850 gld. v gotovini, hranilnih knjižicah ali vrednostnih papirjih po kurzni vrednosti.

V ponudbi se ima navesti v številkah in besedah ponudni znesek, oziroma popust na proračunjenih zneskih.

S kolekom 50 kr. kolekovane in zapečatene pismene ponudbe imajo zadržati ime in priimek, bivališče in stan ponudnikov ter izrecno zagotovilo, da pozna ponudnik vse določbe stavbinske oddaje in da se zaveže za slučaj izdražbanja iste natančno izpolnjevati in da po značju tudi pravico krajnega šolskega sveta, do izgovorjenih konvencionalnih kazni.

Tako urejene pismene ponudbe naj se označijo od zunaj na zavituju poleg naslova kot „ponudba za šolsko stavbo“.

Ponudbe se imajo vposlati zadnjič **do 25. svečana 1899** na podpisani krajni šolski svet, kateri si pridržuje pravico, odločiti se za eno ali drugo vloženih ponudb.

Krajni šolski svet na Viču

dne 25. prosinca 1899.

(176-2)

Mehanik Ivan Škerl
Opekarska cesta št. 16
Šivalni stroji
po najnižjih cenah.
Bleščke in v to stroku upo-
dajčača popravila izvršuje
dobro in ceno. 4
Tavarja

Juan Valenčič
tajnik mestne hranilnice v Kranji (199)

Xermina Valenčič roj. Rolland
poročena
v Ljubljani, dne 28. januvarja 1899.

Fran Gerstenmayer
c. kr. davčni nadzornik
Julija Gerstenmayer rojena Reuk
→ poročena ←
Črnomelj Litija
dne 26. januvarja 1899.
Mesto vsakega posebnega naznanila (195)

Krepak učenec

14—15 let star, sprejme se takoj za strugarsko obrt pri Vincencu Zirnstein-u
Sv. Petra cesta št. 40. (78—3)

Naznanilo.

Kdor trpi na kašlju, hripanosti, astmi itd., naj si kupi za 25 krajce zavojček Krause-jevih iz boljšanih uničevalcev katara. — To so konfiture prav prijetnega okusa. — Pomagajo hitro in gotovo. (1794—11)

Zaloge v Ljubljani: M. Leustek, lekarna „Pri Mariji Pomagaj“; U. pl. Trnkoczy, lekarna „Pri zlatem enorogu“; M. Mardetschneiger, lekarna „Pri zlatem orlu“.

Dunajska krojačica

se priporoča čast. damam za dela doma ali na stanovanju.

Cene nizke. (177—1)
Sv. Petra cesta št. 71, I. nadstr.

„Zastonj“.

Vsek, ki pošte svojo natanko adreso, dobi proti malmu povračilu in d. nesku za carinske stroške

1 gld. 90 kr.

30 predmetov

in sicer:

1 regulirano uro z verižico, za katero se jamči, da dobro ide; 1 prekrasen ustnik za smodke; 1 elegantno kavalirsko kravato z gospode; 1 prstan z imitovanim draguljem; 1 iglo za prsa z imitovanim draguljem; 2 mehanična gumba; 10 komadov finega angleškega papirja; 1 komadov finih angleških zavitkov; 1 etui za smodke in 1 predmet za porabo; ker se nadajem, da si pridobim mnogo naročiteljev s tem, da jim blago takoreč pol na pol poklanjam. — Tudi vsakomur takoj vrhem denar, če ne bi ura šla natanko in bode vsak priznal, da je to podaritev. — Jedina zaloge in razpostilitje proti poštemu povzetju, eventuelno tudi če se denar preje vpošlje, pri (81—3)

Wiener Uhren-Export Leon Blodek
Wien. IV., Wiedner Hauptstrasse 22

Varst. znak: Sidro.

LINIMENT CAPSICI COMP.

iz Richter-jeve lekarne v Pragi
priznano izborno, bolečino tolazeče
masilo; po 40 kr., 70 kr. in 1 gld. se dobiva
v vseh lekarnah. Zahtevati naj se blagovoli to
splošno priljubljeno domače zdravilo

vedno le v izvirnih steklenicah z našo var-
stveno znakom „Sidro“ iz Richter-jeve le-
karne in sprejme naj se iz opreznosti
le take steklenice kot pristne, ki
imajo to varst. znako.

Richterjeva lekarna pri zlatem levu
v Pragi. (1668—17)

Svarilo!

S tem svarim vsakega,
naj mojemu sinu ne dá
niti denarja niti denarne
vrednosti, ker nisem plač-
nica sanja.

Ioana Strehar.

Naznanilo.

Uljudno naznanjam slav. občin-
stvu, da sem odprt

v Vodmatu poleg vojaške bolnice, zunaj mesta

novi mesnico

kjer budem prodajal goveje meso,
prednja dela po 42 kr. in
zadnja dela po 44 kr. kilo.

Za obilen obisk se priporoča
Janez Rodè
mesar.

(185—2)

Sode na prodaj

raznovrstne, zažmahane, velike in male,
stare in nove

J. Buggenig, sodar

Ljubljana, Cesta na Rudolfovo železnico
(državni kolodvor). (85—3)

Na prodaj je lepa nova vila v Kranju.

Ista obstoji iz 18 sob, kleti itd. ter
je urejena za dve stanovanji. (97—4)

Natančneje poizvē se pri

Josipu Fuso v Kranju.

Podpisani usojam si slavnemu p. n. občin-
stvu, zlasti gospodom trgovcem uljudno naznaniti,
da sem otvoril v Ljubljani

zavod za snaženje stanovanj in oken.

Prevzemam v snaženje izložena in sobna
okna ter likanje sob. Tudi cele nove stavbe pre-
vzemam v temeljito očiščenje, istotako tudi javne
zavode in urade.

Samo dopisnicu na moj naslov zadostuje,
da pride takoj.

V obilni obisk se priporoča

Peter Matelič
Martinova cesta 81.

Ivan Kordik

Ljubljana, Prešernove ulice št. 10—14
priporoča svojo veliko zalogu

jedilnega orodja

za neveste in gostilničarje
kakor tudi vsake vrste

dobitkov za tombolo in druge igre. (128—3)

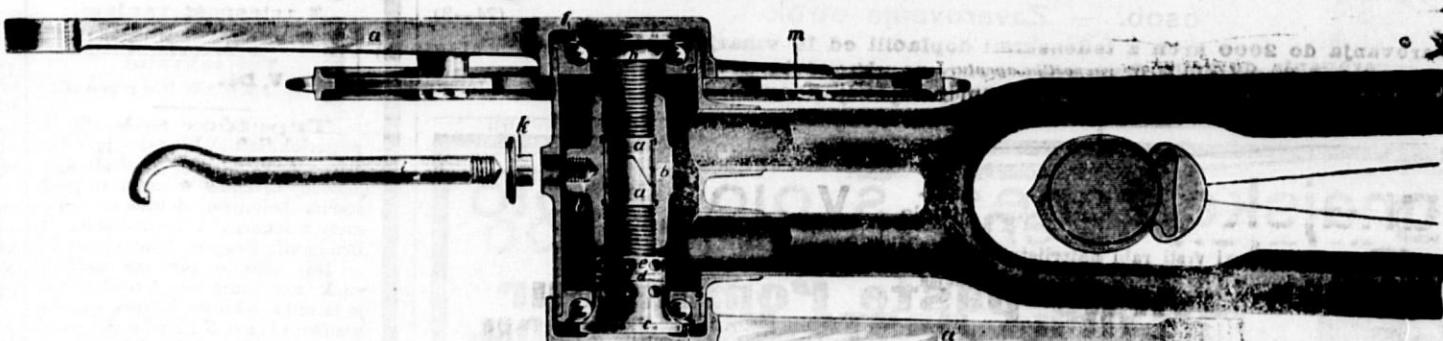
Nizke cene!

Največja zaloge
biciklev v Ljubljani.

Fr. Čuden

Puch-Styria model 1899

Plakate in cenike pošiljam
po posti zastonji.

Plakate in cenike pošiljam
po posti zastonji.

ima velikansko prednost v tem, ker nova, v podobi razvidna znamenita iznajdba omogoča mnogo
lažji tek, kakeršnega ne dosega noben drug sistem.
Četudi so bila ravno Puch-Styria-kolesa tudi doslej izmed najboljših, bodo v bodoče vsled omenjene iznajdbe
mnogo nadkrilila vse druge sisteme, bodo vsekakso nedosegljiva. Daje se za njih dobroto najsolidnejše, neomejeno jamstvo.

Šola za pouk v vozarenju je na razpolago. — Mehanična delavnica
na novo urejena, je v najboljšem redu. Popravila prevzemajo se v prodajalnici na Mestnem trgu, nasproti mestni hiši, kjer je tudi zaloge biciklev.

Z vsem spoštovanjem
FR. ČUDEN, urar in trgovec s Puch-Styria in Helical-kolesi ter s šivalnimi stroji
v Ljubljani, na Mestnem trgu, nasproti rotovžu. (145—2)

F. Cassermann

krojač za civilne in raznovrstne
uradniške uniforme
in poverjeni zalagatelj ces. kr. unif.
blagajne drž. železnic uradnikov

Ljubljana, Šelenburgove ulice št. 4

se priporoča slavnemu občinstvu za
izdelovanje civilnih oblik in nepre-
močljivih havelokov po najnovejši fa-
cioni in najpovoljnjejših cenah. Angle-
ško, francosko in tuzensko robo ima
na skladislu.

Gospodom uradnikom se pripo-
roča za izdelovanje vsakovrstnih uni-
form ter preskrbuje vse zraven spa-
dajoče predmete, kakor: sablje, meče,
klobuke itd., gospodom c. kr. justič-
nim uradnikom pa za izdelavanje

talarjev in baretov. 4

Darila za vsako priliko!

Frid Hoffmann

urar

v Ljubljani, Dunajska cesta

priporoča svojo naj-
večjo zalogo vseh
vrst

žepnih ur

zlatih, srebrnih, iz
tule, jekla in nikla,
kakor tudi stenskih
ur, budilk in salon-
skih ur, vse samo
dobre do najfinje
kvalitete po nizkih
cenah.

Novosti
v žepnih in sten-
skih urah so vedno
v zalogi.

Popravila se izvršujejo najtočneje.

Fran Kaiser

puškar

prodajalec biciklov

iz prvih tovarn

Ljubljana, Šelenburgove ulice 6.

Najboljše urejena delavnica za po-
pravljanje biciklov in šivalnih strojev.

Pri nakupovanju
suknenega in manu-
fakturnega blaga

se opozarja na tvrdko

HUGO IHL

v Ljubljani

v Špitalskih ulicah štev. 4.

Velika zaloge

suknenih ostankov.